Lõputööde teemad

Eesti keele, üldkeeleteaduse ja arvutilingvistika teemad		
Teema	**Kirjeldus**	**Juhendaja(d) (nimi ja email)**
Tuletatud ametisõnavara 17. sajandi sõnastikes	Teema kuulub sõnamoodustuse valdkonda ja keskendub tuletatud ametisõnavarale 17. sajandi sõnastikes. Vaatluse alla tulevad tuletatud ametisõnavara tähendusrühmad, kasutatud tuletusliited, tuletusmallid neljas 17. sajandil ilmunud grammatikas-sõnastikus.	Madis Jürviste madis.jyrviste@ut.ee
Konsonantide palatalisatsioon *e*-tüvelistes sõnades	Eesti keele palatalisatsioon puudutab selliseid konsonante nagu *l*, *n*, *s*, *t*. Palatalisatsiooni tingib konsonandile järgnev *i*, mis nominatiivis on kadunud, jättes jälje palatalisatsiooni näol. Lisaks *i*-tüvelistele sõnadele võib palatalisatsioon toimuda ka *e*-tüvelistes sõnades, seda eelkõige nominatiivis (nt *kuusk*, *põsk*, *talv*, *põlv*). Kuivõrd varieerub selliste sõnade häälдus? Millistest teguritest võib tuleneda palataliseerimine või mitte palataliseerimine?	Pire Teras pire.teras@ut.ee
Häälduse varieerumine argikõnes	Häälдusnähtuse, mida uurida, saab juhendajaga läbi rääkida. Uurimismaterjali saaks eesti keele spontaanse kõne foneetilisest korpusest	Pire Teras pire.teras@ut.ee
Eestlaste kirjutatud tekstide keel 18. ja 19. sajandil	Uurimiseks on võimalik valida erinevaid käsikirjalisi tekste ja keskenduda keelenähtustele alates kirjaviisist kuni pragmaatiliste keelenditeni. Uurimus võimaldab läheneda ajaloolise sotsiolingvistika vaatenurgast "alt üles" kujunenud kirjakeelekujule ja võrrelda seda tollase saksapärase "raamatukeelega". Garanteeritud töö huvitava ja seni uurimata keelematerjaliga.	Külli Prillop kulli.prillop@ut.ee Külli Habicht kulli.habicht@ut.ee
Noortekeel	TeKE korpuse andmed; lähtuvalt suhtluslingvistikast; kvalitatiivne lähenemine; teoreetiline kirjandus ingliskeelne. Teemat täpsustada Kristiina Praakliga.	Kristiina Praakli, kristiina.praakli@ut.ee

E2 suhtluspõhine keeleõpe	Keskmes keeleõppe suhtluspõhised metoodid (keelesõbraõpe, tandemõpe, keelekohting, keelekohvikud). Eelduseks iseseisev andmekorje ning osalemine keeleõppe tegevustes.	Kristiina Praakli kristiina.praakli@ut.ee Aive Mandel aive.mandel@ut.ee
Tänapäevakeele vormikasutus ja sõnatuletus. Täpsemalt esialgu kaks teemat: Muuttüübinihked tegelikus keelekasutuses; *kond* -liiteliste sõnade tuletus ja muutmine	Vormi- või tuletusuurimus, kus keskendutakse kasutuses varieeruvatele sõnavormidele/tuletistele ning selgitatakse korpuse põhjal ja katseliselt välja varieerumise ulatus. Tulemused on mh rakendatavad keelekorraldustöös.	Külli Habicht kulli.habicht@ut.ee
Kolm kohalikku keelt Tartu linnapildis	Uurimus Tartu linna avalikkuses kasutatavate tekstide (tänavasildid, poesildid, plakatid, reklaam jne) keelevalikust ajavahemikul 1900 kuni 1920. Mitu keelt oli kus kõrvuti kasutusel, kas selle kohta oli eeskirju (ja kas neist peeti kinni), kas selle üle toimus mingi arutelu ning kokkuvõttes kuidas Tartu linna „keeleline maastik“ selle aja jooksul muutus.	Axel Jagau axel.jagau@ut.ee
Netikeel	Internetis kasutatav keel on väga varieeruv, uurimist on palju: kirjakeelsemad tekstid (artiklid, blogid), suulisele keelele lähenevad tekstid (Messengeri vahetu vestlus), midagi vahepealset (kommentaariumid, foorumid). Täpsema teema valimine toimub koostöös õppejõuga.	Tiit Hennoste tiit.hennoste@ut.ee
Suuline keel ilukirjanduslikus proosas	Teemaks on suulise keele joonte kasutamine eesti või tõlkelises proosakirjanduses, ennekõike dialoogis. Valitakse mõned tekstid, mida vaadatakse võrdlevalt.	Tiit Hennoste tiit.hennoste@ut.ee
Ei suulises vestluses	*Ei* on tavaline sõna suulises vestluses. Uurimise teemaks on, millele reageeritakse sõnaga *ei* ? Mida *ei* abil tehakse? Materjali saab suulise keele korpusest.	Kirsi Laanesoo-Kalk kirsi.laanesoo-kalk@ut.ee
Paus küsimuse ja vastuse vahel	Kui pikad on pausid küsimuse ja vastuse vahel? Kuidas pausi pikkus seostub küsimuse tüübiga ja vastuse eelistatuse/mitte-eelistatusega? Materjali saab suulise keele korpusest.	Andriela Rääbis andriela.raabis@ut.ee

Eesti keele proadjektiivide kasutus	Nt *selline, säärane, siuke, säherdune.* Uurida võib nii proadjektiivide kasutust tänapäeva eesti keele eri allkeeltes kui ka eesti murretes (murdekorpuse materjali põhjal).	Liina Lindström liina.lindstrom@ut.ee Helen Plado helen.plado@ut.ee
samal ajal kui	Lisaks sellele, et see seob samaaegseid sündmusi (*Samal ajal kui suvepuhkused veel mõnusalt kestavad, käivad meie majas usinad ettevalmistused selleks, et teieni üks ütlemata äge sügishooaeg tuua!*), võib see kanda ka vastandavat tähendust (*Nad ei jaksa seda tõrjuda ning on sunnitud tantsima kaasa pöörases nooruslikkuse kadrillis, samal ajal kui võiksid vaikselt imetleda avaraid vaateid, mis avanevad ainult paljunäinud silmadele.*). Eesmärgiks on uurida, kumb neist tähendustest on sagedasem, millal lisandus vastandav tähendus, mis on olnud sildkonstruktsioonid. Taustaks on grammatisatsiooniteooria.	Helen Plado helen.plado@ut.ee
Võro keele asesõnade *kiä* ja *miä* kasutus	Võro keeles esinevad need pronoomenid kahel kujul: *kiä ~ kes, miä ~ mis.* Neid pronoomeneid võib käänata kahtmoodi: All. *kinkalõ~kelle,* Ade. *kinkal~kel,* Abl. *kinalt~kelt.* Uurimistöö eesmärgiks oleks vaadata vormide piirkondlikku ja ka ajalist varieerumist.	Helen Plado helen.plado@ut.ee
Võru keele *ja/jä* -tuletusliide	Selle liite abil saab moodustada nii nimisõnu (*laulja*) kui ka omadussõnu (*purõja pini*). Eesmärk on uurida selle liite kasutust ja funktsioone. Materjaliks sõnaraamatud ja korpused.	Helen Plado helen.plado@ut.ee
Võru keel linnapildis	Kui veel umbes 10-15 aastat tagasi kutsuti võru keele kaudu ostma peamiselt käsitööd (nt kaltsuvaipu), kalu jm, siis nüüd esineb võru keelt linnapildis laiemalt. Mida võru keele kaudu reklaamitakse/tutvustatakse? Millist võru keelt siltidel kasutatakse? Võimalikuks taustaks identiteediuurimus ja ka reklaamiteooria. Lisaks vaatlustele võiks teha ka intervjuusid.	Helen Plado helen.plado@ut.ee Mariko Faster mariko.faster@gmail.com

Võru-eesti koodivahetuse uurimine	Kogutud on 40 intervjuud (koos küsitlusandmetega) noorte Võrumaa inimestega. Intervjuu jooksul on küsitleja rääkinud võru keelt. Uurida saaks, mis keeles intervjueeritavad vastavad, milliseid võru keelele omaseid jooni esineb nende eestikeelses tekstis ja vastupidi, mis toimib koodivahetuse päästikuna.	Kadri Koreinik kadri.koreinik@ut.ee Helen Plado helen.plado@ut.ee
Võrukeelsete meemide keele uurimine	Meemid on muutunud oluliselt võrukeelsete inimeste väljendusvahendiks, FB-s on isegi võrukeelsete meemide rühm. Suur osa meemidest on küll tõlkelised. Uurida võiks, milliseid keelelisi vääljendusvahendeid meemidel kasutatakse. Mis on omane võrukeelsete meemide keelele?	Helen Plado helen.plado@ut.ee Eva Saar Eva.saar@ut.ee
Eesti keele nimisõnafraasi struktuur.	Töö eesmärgiks on uurida, mis järjekorras paiknevad täiendid eesti keele nimisõnafraasis. On teada, et määratleja ja genitiivatribuut eelnevad adjektiivatribuutidele, kuid välja oleks vaja selgitada, mis järjekorras paiknevad määratlejad ja genitiivatribuut omavahel ja milline on adjektiivatribuutide omavaheline järjekord.	Helen Plado helen.plado@ut.ee Petar Kehayov petar.kehayov@ut.ee
Diskursusepartiklid no/noh põhjaeesti ja/või lõunaeesti murretes	Töö keskenduks diskursusepartiklite no ja noh (ja nende variantide) kasutusele lõunaeesti ja/või põhjaeesti murretes. Andmestik Eesti murrete korpusest.	Triin Todesk, triin.todesk@ut.ee
Partiklid iks, õnnõ, joht jt lõunaeesti keeles	Töö keskenduks lõunaeesti keele partiklite iks, õnnõ, joht jt levikule ja kasutusele. Andmestik Eesti murrete korpusest	Triin Todesk, triin.todesk@ut.ee
Semantika, mõistemetafooriteooria	Erinevad teemad, kuidas keerulistest nähtustest (sh nt kliimamuutus, tervis, õpetamine) rääkides kasutatakse metafoore. Töö teema haakub projektiga Metafest (https://sisu.ut.ee/metafest) ja võib haakuda KirKe projektiga.	Ann Veismann ann.veismann@ut.ee
Semantika, tajusõnavara	Maitse- ja /või lõhnasõnade korpusuurimus	Ann Veismann ann.veismann@ut.ee

Semantika, sünonüümia	Sünonüümide kasutuse võrdlemine eri meetoditega.	Ann Veismann ann.veismann@ut.ee
Liikuva aja metafoorid ajasõnadega päevad, kuud, aastad	Mõtteline jätk varasemale korpuspõhisele uurimistööle, milles vaadeldi liikuva aja metafoore sõnadega *sekundid*, *minutid*, *tunnid* (Joonasson 2025). Uurimistöös saaks vaadelda, milliseid liikuva aja metafoore kasutatakse pikemat ajaperioodi märkivate sõnadega (nt *päevad venivad*, *aastad lendavad*) ning kuidas nende kasutusmustrid erinevad metafoorsetest väljenditest, kus on kasutatud lühikest aega märkivaid sõnu *sekundid*, *minutid*, *tunnid* (st võrdlus varasema uurimusega). Töö teema haakub projektidega KirKe (https://sisu.ut.ee/kirke/) ja Metafest (https://sisu.ut.ee/metafest/).	Piia Taremaa piia.taremaa@ut.ee Ann Veismann ann.veismann@ut.ee
Adjektiivide *kiire* ja *aeglane* võrdlev korpusuurimus	Eksploratiivne korpusuurimus adjektiivide kiire ja aeglane kui polaarsete antonüümide kasutuse kohta. Kas ja kuidas erinevad nende sõnade semantilised ja/või morfosüntaktilised kasutusmustrid? Töö on seotud projektiga KirKe (https://sisu.ut.ee/kirke/).	Piia Taremaa piia.taremaa@ut.ee
Mõne liikumisverbi (nt *kukkuma*) käsitlus	Korpuspõhine üksikverbi uurimus: millistes tähendustes verbi kasutatakse (nt kukkuma võib väljendada füüsilist liikumist, aga võib märkida ka aspekti, nt kukkus kirjutama) ja kui sageli? Kuidas on polüseemse verbi tähendused omavahel seotud? Liikumisverbidega seotud teemad haakuks projektiga KirKe (https://sisu.ut.ee/kirke/).	Piia Taremaa piia.taremaa@ut.ee
Semantikaga seotud teemad	Erinevad semantikaga seotud teemad, eriti aga liikumissündmuse väljendamisega seotult (sh keeltevahelised võrdlused), nii korpus- kui ka katselised uurimused.	Piia Taremaa piia.taremaa@ut.ee

Eesti keele diftongid	Eesti keeles on 36 diftongi, mis on tüpoloogiliselt palju, aga fonoloogiliselt käsitletakse neid vokaaliühendite, mitte vokaalfoneemidena. Vältekäsitluse seisukohast on huvitav, kas kolmandas vältes pikeneb kogu diftong või ainult teine komponent (pole varasemalt üheselt selgunud). Diftongide dünaamikat võiks uurida laborikatsega, kus süstemaatiliselt eri diftongitüübid ja välted tasakaalustada. Lisaks akustilisele analüüsile saaks läbi viia ka artikulatoorse katse (ultraheli või artikulograafiga), et vaadata, kuidas keel liigub ühe vokaali häälduskohast teise.	Pärtel Lippus partel.lippus@ut.ee
Mobiilirakenduse SayEst andmete analüüs	SayEstiga on kahe viimase aastaga kogutud palju kasutusandmeid erinevate harjutuste kohta ning ka suur hulk akustilisi andmeid.	Anton Malmi antonm@ut.ee
Foneetikaga seotud teemad	Kõne ja häälduse seotud teemad, mida uurida kas foneetika korpuse või foneetika laboris läbi viidava eksperimendiga, täpsema teema võib välja mõelda koos juhendajaga.	Pärtel Lippus ja Eva Liina Asu partel.lippus@ut.ee, eva-liina.asu@ut.ee

Multimodaalsuse ja kõnega seotud teemad	Kõne ja žestide koordinatsiooni teemad, mida uurida foneetika korpuse põhjal. Täpsema teema võib välja mõelda koos juhendajaga.	Pärtel Lippus partel.lippus@ut.ee
Sõnade mõistmist mõjutavad tunnused (töö juba kogutud katseandmetega)	Psühholingvistika valdkonda kuuluva töö eesmärk on uurida kuidas mõni sõna tunnused (nt sõna sagedus, tähenduse abstraktsus) või katseisiku tunnus (nt vanus) mõjutab reaalajas sõnadest arusaamist eesti keeles. Töös saab võrrelda ja analüüsida erinevate eesti keele sõnade reaktisiooniaegu veebipõhisest kuulamiskatsest (bit.ly/eald).	Kaidi Lõo kaidi.loo@ut.ee
Sõnaliigid ja teksti lugemine (töö juba kogutud katseandmetega)	Psühholingvistika valdkonda kuuluva töö eesmärk on uurida kuidas loetakse erinevaid sõnaliikide (nt. nimi- vs. tegusõnu) eesti keeles. Töös saab kasutada silmaseire-lugemisandmeid MECO (https://meco-read.com/) andmebaasist.	Kaidi Lõo kaidi.loo@ut.ee
L2 eesti keele kõnelejate LexEsti sooritus laboris (olemasolevate andmete analüüs)	Käesolevas töös saab kasutada juba kogutud eesti keele sõnavaratesti LexEsti andmeid (lexest.ut.ee) ning uurida kuidas eesti keel teise keelena rääkijate sõnavara oskus on mõjutatud individuaalsetest erinevustest katseisikute vahel (nt väsimus, keeletaust, testi tegemise koht).	Kaidi Lõo, Sofia Lutter (sofia.lutter@ut.ee)

Tundeverbide (igasugu psühholoogilisi protsesse tähistavate verbide) lausekonstruktsioonid	Nt Kas *ma tean seda* või *ma tean sellest*? Millest sõltub sihitise/sihitisetaolise määruse kääne? Kas siin on tähenduserinevusi? Kas *mulle meeldib laulda* või *mulle meeldib laulmine*? Kas *ma keeldun millegi tegemisest* või *midagi tegemast*? *Mind huvitab matemaatika* või *ma huvitun matemaatikast*? Milliseid lausekonstruktsioone erinevate psühholoogiliste verbidega kasutatakse ning mis seda varieerumist mõjutab? Tööks saab valida ühe verbi või verbirühma ning korpusanalüüsi põhjal selgitada välja, mis mõjutab ühe või teise konstruktsiooni valikut.	Liina Lindström liina.lindstrom@ut.ee Maarja-Liisa Pilvik maarja-liisa.pilvik@ut.ee
Kõnelemisverbid eesti keeles ja nende laiendid	Milliseid kõnelemist väljendavaid verbe eesti keeles kasutatakse? Millised on sagedasemad, millised harvaesinevad, mida need väljendavad? Kuidas neid lauses kasutatakse, milliseid laiendeid endale saavad? Saab lahendada korpusanalüüsi põhjal.	Liina Lindström liina.lindstrom@ut.ee
Nn keeleline liiasus ja selle põhjused: *kas sinuta või ilma sinuta*? *Kõige ilusam või kõige ilusaim*? Miks kasutatakse vahel nn liiast vormi, mis tingimustel?	Neid nähtuseid, kus võime rääkida liisusest, on palju; tööks tasub valida üks nähtus. Meetodina korpusanalüüs, varieerumise analüüs	Liina Lindström liina.lindstrom@ut.ee Maarja-Liisa Pilvik maarja-liisa.pilvik@ut.ee
Tegijanime atributiivne kasutamine põhja- ja lõunaeesti murretes (nt *muneja kana, arusaaja inimene*)	Materjal korpustest, tekstikogumikest ja sõnaraamatutest	Helle Metslang helle.metslang@ut.ee
nagu ja *mingi* kasutus diskursusmarkerite ja kvotatiivimarkeritena ERRi raadiosaadete korpuses	Eesmärgiks kaardistada, kui levinud *nagutamine* ja *mingitamine* eri kümnendite suulises keeles oli ning kuivõrd on nende kasutust võinud mõjutada teised keeled. Materjal ERRi raadiosaadete korpusest, mistõttu saab arutleda ka selle üle, kuidas keelenormingud ja saadete toimetatus tulemusi võib olla mõjutanud.	Maarja-Liisa Pilvik maarja-liisa.pilvik@ut.ee Virve Vihman virve.vihman@ut.ee

Kirjalik suhtlus ajaloolises muutuses	Töö sisuks oleks välja selgitada nt vanemate eesti ilukirjandusdialoogide, näidendite, kirjade jms põhjal, kuidas esitati palveid, käske, ettepanekuid jm kõneakte. Kaugemaks eesmärgiks oleks võrrelda seda kasutust tänapäevasega, võimalik, et bakatöösse see ei mahu.	Renate Pajusalu renate.pajusalu@ut.ee
Suhtluskäitumise teadvustamine	Töö eesmärgiks oleks välja selgitada, mida teab "tavainimene" (st mittelingvist) oma keelekasutusest, mis talle meeldib ja mis ei meeldi, mida peab viisakaks ja mida ebaviisakaks jne. Meetodina võiks kasutada intervjuusid või küsitlusi.	Renate Pajusalu renate.pajusalu@ut.ee
See ja *too* funktsioonid kirjakeeles diakroonilises vaates	Lõputöö eesmärgiks oleks välja selgitada, kas ja mil määral on muutunud *too* kasutus eesti kirjakeeles läbi aastakümnete ning mis on selle demonstratiivpronoomeni funktsioonid võrrelduna *see* -ga.	Maria Reile maria.reile@ut.ee Renate Pajusalu renate.pajusalu@ut.ee
Inimese ja arvuti vaheline suhtlus tekstide kaudu (digikeskkondades semantika ja pragmaatikaga seotud teemad)	Kuidas toimub suhtlus inimese ja arvuti vahel digikeskkonnas. Millised keelelised ja visuaalsed mustrid digikeskkondades tähendusest arusaamist toetavad, millised takistavad. Millist suhtlust peetakse sobilikuks, millist mitte. Näiteks info küsimine vormides – milliste keeleliste vahenditega seda tehakse (kas nt küsilausega: *Mis on su nimi?* või lihtsalt nimisõnafraasiga: *Eesnimi*) ja kuidas kasutatud disain infoedastust toetab. Või siis kuidas on sõnastatud veateated, milliseid keelelisi vahendeid seal kasutatakse ning mismoodi on info struktureeritud. Teemade valik on lai ning tuleb omavahel täpsemalt kokku leppida. (Saab teha nii korpusuurimust kui katseid.)	Maria Reile maria.reile@ut.ee
Mingi valdkonna sõnavara uurimine	Eesti Wordneti täiendamine üliõpilase valitud temaatilises valdkonnas. Ülesanne on mõne valdkonna sõnavara kogumine ja selle sõnavara struktureerimine läbi semantiliste suhete Eesti Wordneti põhimõtete järgi.	Heili Orav heili.orav@ut.ee
Eesti Wordneti abistav roll keeleõppes	Tuleks uurida, kas ja kuidas aitaksid wordnet-tüüpi sõnastike semantilised suhted (eesti) keelt õppida. Näiteks ülem-, alammõisted, osa-terviku suhted jms	Heili Orav heili.orav@ut.ee

Sõnaseletusmängu Alias (vt http://keeleressursid.ee/alias/) logifailide analüüs.	Vajalik (leksikaal)semantiliste suhete ja Eesti Wordneti põhimõtete tundmine. Töö tulemusena paraneks Eesti Wordneti kvaliteet ja Aliase mäng.	Heili Orav heili.orav@ut.ee
Taksonoomiad Eesti Wordnetis	Näiteks karu ülemmõiste on metsloom, kes kuulub karulaste sugukonda kiskjaliste seltsis. Uurimisküsimus: kuidas wordnet-tüüpi sõnastikes peaks sellist infot esitama? Millised semantilised suhted sobiksid?	Heili Orav heili.orav@ut.ee
Töö rahvusraamatukogu digiarhiividega	Rahvusraamatukogu digilabor pakub ligipääsu erinevatele digikollektsioonidele, mis puudutavad eesti meediaruumi ja kirjandust. Väga head ainest võivad pakkuda digiteeritud ajalehed (1800-2024) ja Eesti rahvusbibliograafia metaandmed (1525-2024). Rahvusraamatukogu digilabor saab siin toimida veidi tellija või kaasjuhendaja funktsioonis. Vajalik oleks leida ka juhendaja instituudist. Huvilistele	Peeter Tinits peeter.tinits@ut.ee Laura Nemvalts laura.nemvalts@rara.ee
Laste keele omandamine (morfoloogia: katse läbiviimine)	Mitmuse omandamist on palju uuritud inglise ja teistes keeltes, kuid eesti keeles on seda uuritud vaid korpuste põhjal. Plaan on läbi viia katse mitmuse vormide omandamisest lasteaia laste seas (vanuses 3–6a). See on osa suuremast uuringust, milles võrreldakse mitmuse omandamist tüpoloogiliselt erinevates keeltes.	Virve Vihman, virve.vihman@ut.ee ja Adele Vaks, adele.vaks@ut.ee
Laste keele omandamine (morfoloogia: olemasolevate katseandmete analüüs)	Milliseid vigu lapsed teevad ning mis tegurid enim mõjutavad nende vormimoodustust? Kogutud on katseandmed semantiliste vormide loomisest 3 kuni 5-aastaste laste seas. Materjali analüüsimise käigus saab õppida lastekeele uurimismeetodeid kui ka analüüsimeetodeid.	Virve Vihman, virve.vihman@ut.ee ja Mari Aigro, mari.aigro@ut.ee
Võru keele omandamine emakeelena	Laste võru keele omandamist emakeelena saab uurida juba olemasolevate lindistuste põhjal. Lindistused on tehtud peres, kus kasutatakse ainult võru keelt, kuid pere elab eestikeelses keskkonnas. Täpsema teema saab kokku leppida töö kirjutaja huvidest lähtuvalt.	Virve Vihman (virve.vihman@ut.ee) ja Helen Plado (helen.plado@ut.ee)
Digiajastu keele projekti korpusanalüüs: tšätikeele ja suulise keele võrdlus (konkreetse nähtuse kasutus)	nt. eneseparandused, modaalsuspartiklid (*onju, vaata, tead*), nõustumise väljendamine	Virve Vihman, virve.vihman@ut.ee ja/või kolleegid DAK projektis
Digiajastu keele projekti korpusanalüüs: noorte ja täiskasvanute keelekasutuse võrdlus	nt. sõnavara kasutus (uudissõnad, ingliskeelsed sõnad, sõnasageduse muutused), sõnavormide kasutus (nt rööpvormide eelistused, mittestandardsed vormid)	Virve Vihman, virve.vihman@ut.ee ja kolleegid DAK projektis

Mitmekeelse õpilase koostöine toetamine eesti keele oskuse ja kodukeele oskuse arendamisel	nt muu kodukeelega õpilaste toetamine eesti õppekeelega haridusasutustes; muu kodukeelega õpetajad üleminekul eestikeelsele õppele; kodukeele õpe Eesti koolides	Kerttu Rozenvalde, kerttu.rozenvalde@ut.ee, Birute Klaas-Lang, birute.klaas-lang@ut.ee ja kolleegid MiKo projektis (https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/6400bc33-5d31-4900-86e5-8d19ab53a311)
Keelepoliitilised valikud	Keele(poliitilised)valikud perekonnas, (vähemus)kogukondades, linnas, klassiruumis, koolis, ülikoolis, töökohas, tööturul, riigiasutustes, rahvusvahelistes asutustes	Kerttu Rozenvalde, kerttu.rozenvalde@ut.ee, Kadri Koreinik, kadri.koreinik@ut.ee
Ebastandardne verbimorfoloogia täiskasvanute keelekasutuses	Andmestik: norminguvälised tegusõnavormid ENC2021 korpuses; Küsimused: 1) kas n.ö "pööramisvead" täiskasvanute keelekasutuses näitavad tendentsi tüvemuutuste vältimisele? 2) millised ebastandardsed vormid on sagedamad, millised vähem (millised faktorid mõjutavad sagedust)?	Mari Aigro, mari.aigro@ut.ee

Eesti keele *Universal Dependencies* ' sõltuvuspuude pangale (sõltuvussüntaktiliselt märgendatud korpusele) nn kirjakeele normi mitte järgivate tekstide lisamine	Töö seisneb tekstide valikus, automaatses eelmärgendamises (ei eelda programmeerimisoskust) ja automaatmärgenduse kontrollis ning parandamises. UD projektist saab lugeda siit: https://universaldependencies.org/ Eestikeelne dokumentatsioon on siin: https://github.com/EstSyntax/EstUD/blob/master/UD_dokumentatsioon_oktoobris_2022.pdf Saab teha nii baka- kui magistritööna.	Kadri.Muischnek@ut.ee

Eesti keele 80ndate aastate korpuse ehk nn Baaskorpuse tekstiliikide (registrite) analüüs multi-dimensionaalse faktoranalüüsi abil.	80ndate aastate eesti kirjaliku keele korpuses https://cl.ut.ee/korpused/baaskorpus/1980/ on 10 tekstiliiki. Meid huvitab, milliste keeleliste tunnuste poolest need tekstiliigid üksteisest erinevad ja kasutame selle väljauurimiseks multi-dimensionaalset analüüsi (MDA), mis see on, loe siit: https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.utlib.ut.ee/lib/tartu-ebooks/reader.action?docID=471982&ppg=227 Seda võib saavutada kahel viisil: a) potentsiaalselt oluliste keeleliste ja tekstiliste tunnuste väljavalimises, multi-dimensionaalse analüüsi (faktoranalüüs) teostamises ja tulemuste interpreteerimises. Tööd saab teha nii baka- kui magistritööna. Töö praktilise osa läbiviimiseks sobivad nii R kui Python. b) biberpy või neurobiber taggerite edasiarendus eesti keele jaoks (vt https://github.com/ssharoff/biberpy, https://arxiv.org/html/2502.18590v1). Lisaks veel tulemuste valideerimine. Töö on sobilikum magistrandile, kes on Pythoniga natuke rohkem tuttavam.	kristiina.vaik@ut.ee, Kadri.Muischnek@ut.ee
Veebitekstide liigitamise raamistiku edasiarendus	Dimensionaalne tekstimudel (loe siit: https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/67863be2-c38c-4ae4-a9f7-79d31247ef7e/content) on veebitekstide liigitamise teoreetiline raamistik, mis võrdleb tekste erinevate omaduste alusel. Näiteks milline tekst on subjektiivsem, spontaansem, formaalsem jne. Doktoritöö tulemusena tekkis käsitsi annoteeritud andmestik, mille põhjal saaks mitmeid erinevaid tahke uurida. a) annoteerimise ja keelemudelite tulemuste võrdlus olemasoleva annoteeritud korpuse põhjal. Töö eesmärk on uurida, kuivõrd hästi suudab suur keelemudel annoteerida tekste dimensionaalse tekstimudeli raamistikus. Siia hulka kuulub annoteerimisjuhiste loomine, tulemuste võrdlus ja kvalitatiivne analüüs.	kristiina.vaik@ut.ee, Kadri.Muischnek@ut.ee

Keeletuvastajate võrdlus	Keeletuvastaja (*language identifier*) on tarkvara, mis teeb kindlaks, mis keeles on kirjutatud mingi jupp teksti. Mida lühem jupp, seda raskem ülesanne. Mingi ülevaade on siin: https://aclanthology.org/2022.lrec-1.416.pdf Lõputöö käigus tuleb koguda kokku info olemasolevate keeletuvastajate kohta, luua väike testkorpus, viia läbi ja dokumenteerida katsed selgitamaks välja eesti keele tuvastamiseks sobivaimad.	Kadri.Muischnek@ut.ee
Universal Dependencies ' puudepankade päringuliides(t)e kasutusjuhend	Universal Dependencies' puudepankade jaoks on olemas mitu päringuliidest, vt https://universaldependencies.org/query.html. Need on head tööriistad süntaksiuurijale, aga selleks, et nende võimsust täielikult ära kasutada, on vaja koostada keerukaid päringuid. Pakutava lõputöö mõte ongi uurida ühelt poolt seda, mida need päringuliidesed võimaldavad ja teiselt poolt seda, milliseid keelelisi konstruktsioone eesti keele süntaksiuurijad sooviksid puudepankadest otsida, et siis need kaks asja kokku viia.	Kadri.Muischnek@ut.ee
Twitteri korpuse keelekasutuse diakrooniline analüüs	Eelnevalt on ühe bakatöö (http://hdl.handle.net/10062/82640) raames loodud morfoloogiliselt analüüsitud eestikeelsete Twitteri sõnumite korpus ja tehtud väga esialgne Twitteri (nüüdne X) keelekasutuse muutumise analüüs, kuid põhjalikum, sh kasutajapõhine analüüs ootab tegemist. Üks näide sarnasest tööst on ka siin: https://comserv.cs.ut.ee/ati_thesis/datasheet.php?id=53474 Saab teha nii baka- kui magistritööna, kui teha magistritööna, võiks uuemat materjali ka juurde koguda.	Kadri.Muischnek@ut.ee
Selgest keelest lugeja pilgu läbi	Selge keel (*plain language*) on keelekasutus, mille korral leiab lugeja vajaliku teabe kiiresti ja lihtsa vaevaga üles ning suudab selle põhjal tegutseda. Kuigi selget keelt on edendatud Eestis 2010. aastast alates ja tehtud on mõningad praktilised uuringud, on see keeleteaduses pälvinud võrdlemisi vähe tähelepanu. Bakalaureusetöös saaks uurida tekstide (nt andmekaitsepõhimõtete, autoliisingu tüüptingimuste, kasutusjuhendi) arusaadavust kasutajauuringu või eksperimendi abil. Täpne teema tuleks eraldi kokku leppida.	Riina Reinsalu; riina.reinsalu@ut.ee

EKI teatmiku kasutajauuring	Nii nagu muude infoallikate, on ka EKI teatmiku puhul tähtis, et kasutaja leiaks vajaliku info kiiresti ja lihtsa vaevaga üles ning suudaks selle põhjal tegutseda. Infootsingut peab toetama nii tehniline kui ka sisuline pool. Kasutajauuring, mis hõlmab muu hulgas ekraanisalvestust, võimaldaks uurida, kuidas kasutaja EKI teatmikust infot otsib ja leitud info põhjal keelekasutusotsuseid teeb.	Riina Reinsalu; riina.reinsalu@ut.ee
Teemasid teksti-, žanri- ja diskuruseanalüüsi alalt	Teksti-, žanri- ja diskursuseanalüüs võimaldavad uurida keelt kontekstis, keskendudes sellele, kuidas keel peegeldab ja kujundab tegelikkust. Valida saab nii keele- kui ka kontekstikesksema uurimisviisi vahel. Täpne teema oleneb üliõpilase huvialast, sh sellest, mis valdkond (nt meedia, teadus, majandus) ja tekstiliik (nt uudised, ametikirjad, teadusartiklid) pakuvad huvi.	Riina Reinsalu; riina.reinsalu@ut.ee
Soome-ugri keelte ning soome keele ja kultuuri uurimisteemad		
Teema	**Kirjeldus**	**Juhendaja(d) (nimi ja email)**
Kvotatiivindeksite kasutamine X keeles	(Enese)tsiteeringu strateegiad mõnes soome-ugri keeles, soome või eesti keeles. Uued kvotatiivindeksid mõnes soome-ugri keeles.	Denys Teptiuk denys@ut.ee
Vahendatud diskursus X keeles	Vahendatud diskursuse lisafunktsioonid mõnes soome-ugri keeles. Vahendatud diskursus ja selle kasutus erinevates teksti žanrides.	Denys Teptiuk denys@ut.ee
Tajuväljendid X keeles	Tajuverbid, -partiklid, grammatilised strateegiad mõnes soome-ugri keeles	Denys Teptiuk denys@ut.ee
Soome-ugri keelte kasutus Eestis	Eestis elavad marilased, udmurtlased, komilased ja muud soome-ugrilane diasporaad, keele emakeele kasutus võib erineda kasutusest kodumaadel. Põhjuseks võib olla kontaktmõju eesti keele poolt aga ka põlvkonna erinevusi või olukord, mis on tüübiline nö heritage kõnelejate jaoks. Uurimus võib katta ühe detaili või olla pühendatud laiemale pildile.	Gerson Klumpp klumpp@ut.ee
Diskursusepartiklid	Teema on seotud projektiga, vt https://dipu.ut.ee/. Töö võib olla pühendatud ühele partiklile, tema kasutusele ja päritolule, ühes või mõnedes soome-ugri keeltes.	Gerson Klumpp klumpp@ut.ee

Uutta rock-lyriikkaa (Uuemat rockluulet)	Puhekielisyydet, rakenteet (Kõnekeelsused, konstruktsioonid)	Juha-Matti Aronen juha-matti.aronen@ut.ee Margit Kuusk margit.kuusk@ut.ee
Tartonsuomi. Tarton suomalaisten lasten puhuma suomi (Tartusoome keel. Tartu soome laste kõnekeel)	Mihin viro vaikuttaa? (eesti keele mõju)	Juha-Matti Aronen juha-matti.aronen@ut.ee Margit Kuusk
Lausetyyppien käyttö Agricola-olympiaadin kirjoitelmissa (Lausetüübid Agricola olümpiaadi kirjutistes)	Korreloiko monipuoliset lauseet pisteiden kanssa vai arvostetaanko yksinkertaisia ja virheettömiä enemmän? (Keerulisemad laused vs lihtsamad ja veatud laused - kuidas hinnatakse)	Juha-Matti Aronen juha-matti.aronen@ut.ee Margit Kuusk margit.kuusk@ut.ee
Suomen johtimien omaksuminen (Soome keele tuletiste omandamine)	Johdosten esiintyminen oppijankielessä (tuletiste esinemine õppijakeeles)	Juha-Matti Aronen juha-matti.aronen@ut.ee Margit Kuusk margit.kuusk@ut.ee
Läheisyyttä ilmaisevien postpositioiden käyttökontekstit	Läheisyyttä ilmaisevien postpositioiden (vierellä, vieressä, äärellä, ääressä, rinnalla...) käyttökontekstit (esim. vertailu suomi/viro)	Juha-Matti Aronen juha-matti.aronen@ut.ee Margit Kuusk margit.kuusk@ut.ee
Eesti-soome sõnapaaride semantiliste väljade võrdlev uurimine	korpusanalüüs; nt teha – laittaa, saada – päästä, auk – reikä, aukko, kuoppa, monttu…	Juha-Matti Aronen juha-matti.aronen@ut.ee Margit Kuusk margit.kuusk@ut.ee
Eesti ja soome keele grammatiliste vormide võrdlus	eesti komitatiivi, abessiivi, des-vormi vasted soome keeles (tõlkevõrdlus, korpusanalüüs)	Juha-Matti Aronen juha-matti.aronen@ut.ee Margit Kuusk margit.kuusk@ut.ee

Vepsa keele hääldus	Mõne huvitava häälduslähtuse uurimine, võrdlus eesti (või muu lähisugukeelega). Täpsema teema saab juhendajatega läbi rääkida.	Tuuli Tuisk tuuli.tuisk@ut.ee Eva Saar eva.saar@ut.ee
Pluratiivid e mitmussõnad läänemeresoome keeltes (valida üks keel: vepsa, lüüdi või ka lõunaeesti keel, nt võru või mulgi)	Millistesse semantilistesse rühmadesse jaotuvad pluratiivid konkreetses keeles? Võrdlus lähisugukeeltega (nt eesti, soome, isuri). Sissejuhatavaks kirjanduseks sobib hästi: Palo, Triinu 2002. Soome ja eesti keele mitmussõnad ehk pluratiivid. – Lähivertailuja 12. Soome-eesti kontrastiivseminar: 30.5.–1.6.2001, Kääriku. Toim. Reet Kasik. Tartu Ülikooli eesti keele õppetooli toimetised 19. Tartu, 82–95. Beek, Martin 2017. Isuri keele mitmussõnad. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut, soome-ugri osakond. Vt http://dspace.ut.ee/handle/10062/56529	Eva Saar eva.saar@ut.ee
Deminutiivid ja nende funktsioonid X läänemeresoome keeles	Milliseid deminutiivsufikseid X keeles kasutatakse, eri deminutiivsufiksite funktsioonid.	Eva Saar eva.saar@ut.ee
Verbituletised (frekventatiivid, kausatiivid, refleksiivid, momentaanid jm) (lõuna-)läänemeresoome keeltes ja murretes		Eva Saar eva.saar@ut.ee
Eeskätt komi, aga ka teiste soome-ugri keeltega seotud teemad	Konkreetne teema kokkuleppel õppejõuga	Nikolai Kuznetsov nikolai.kuznetsov@ut.ee
Etümoloogia	Kõik etümoloogiateemad, vähemalt läänemeresoome ja mordva keeltes	Santeri Junttila, santeri.jnttila@helsinki.fi
Tugevneva astmevahelduse kadumine lühikese silbi järel põhja- ja lõunaeesti keele ajaloos	Millal ja kuidas on astmevaheldus kadunud või muundunud *iǩen, *iǩes, *sätǩeh jne. tüüpi sõnades	Santeri Junttila, santeri.jnttila@helsinki.fi
Sufiksaalne astmevaheldus läänemeresoome keeltes	Võib võrrelda ka nganassaani keelega	Santeri Junttila, santeri.jnttila@helsinki.fi
Häälikuajalugu	Kõik häälikuloolised teemad, vähemalt läänemeresoome ja mordva keeltes	Santeri Junttila, santeri.jnttila@helsinki.fi

Suomen kielen sanajärjestyksen haasteet oppijankielessä.	Korpustutkimus, jossa voi käyttää esim. Kansainvälisen oppijansuomen korpusta (ICLFI). Tutkimuksen voi rajata esim. taitotasolle B1 tai B2. Tutkimuksen voi rajata myös virolaisiin oppijoihin jolloin kontrastiivinen suomi-viro-näkökulma olisi aika itsestään selvä. Esim. Maria Vilkuna 1989: Free Word Order in Finnish: Its Syntax and Discourse Functions antaa hyvät perustiedot suomen prgamaattisesti motivoidusta sanajärjestyksestä, vaikka esitystapa onkin hyvin teoreettinen.	Susanna Virtanen, susanna.virtanen@ut.ee
Vähemmistökielipedagoginen katsaus esim. liivin kieleen tai johonkin muuhun vähemmistökieleen: millaisen pedagogisin keinoin kieltä on ylläpidetty ja elvytetty, mitkä ovat suurimmat haasteet ja mikä erityisen onnistunutta?	Vähemmistökielipedagogiikkaa on viime aikoina käsitelty esim. https://blogs.helsinki.fi/simila2023/2023/05/, https://www.ecmi.de/JEMIE/index.php/journal/index?, tulossa: Kivinen - Tánczos - Virtanen ?2026: Kielipolkua raivaamassa (SKS, Tietolipas)	Susanna Virtanen, susanna.virtanen@ut.ee, toinen ohjaaja tilanteen mukaan